

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

73. An, & qualiter, & quibus ex causis jura permittant pluralitatem beneficiorum, vel etiam ex quibus causis in ea dispensari possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

non posse nobilem titulo cuiusdam beneficii ordinari, quo potest ignobilis; cum tamen Trid. *sess. 2. c. 2.* indistinctè statuatur, illud beneficium in ordine ad suscipiendos ordines sufficere, quod sufficit ad honestam sustentationem beneficiati; nam licet nobili necessaria sit amplior sustentatio, ut cum decentia & decore vivat; non deberur tamen ei amplior sustentatio ad effectum, ne cogatur mendicare. Item nobili quàm Clerico non debetur amplior sustentatio; etsi ea debeatur ei quàm nobili. Trid. autem eo loco spectavit sufficientiam beneficii ex eo solum, quòd Clericus esset, ad hunc tantum effectum, ne cum ordinis dedecore mendicare cogatur, ut ex ipso textu constat. *Econtra* Trid. *sess. 24. c. 17.* spectavit sufficientiam sine hac limitatione, ac proinde pro diversitate beneficii & beneficiati spectatur amplior vel strictior sustentatio. Ita ferè Castrop. *l. c. n. 15.* Ultra hæc sit

Questio 72. Specialiter, num ad iudicandum, an beneficium sit sufficiens ad sustentationem, habenda sit ratio bonorum patrimonialium?

Respondeo negativè: Paris. *cit. g. 6. n. 154.* citans Hojed. *p. 1. c. 19. n. 24.* Ratio est; quia potest quis habere opulentos redditus ex patrimonio suo recipere etiam pingue beneficium, & ex fructibus beneficii vivere, reservatis, aut, in quod voluerit aliud, expensis redditibus bonorum patrimonialium. Paris. *cit. n. 145.* citans Innoc. & Abb. *in c. Episcopus. de præb. Cajet. 2. 2. q. 185. n. 7.* Soto *l. 4. de iustitia. q. 10. a. 2.* Nav. *in apolo. de redditib. Eccles. p. 1. c. 1. n. 25.* Sarmient. *rr. de redditib. Eccles. p. 1. c. 1. n. 28.* Eisdem citat & sequitur Hurt. *de resid. l. 6. subresol. 14. n. 1. & 12.* contra Hojed. *l. c. n. 45.* Barbut. *in c. postulasti. & Decium in c. Episcopus. de præb.* apud Hurt. sentientes, quòd, qui habet fructus sufficientes ex patrimonio, debeat fructus beneficii expendere in pauperes, aliove pios usus, nixos gravissimis dictis S. Hieronymi. *in Epist. ad Damas. & in regula Monach. c. de paupertate,* ubi: Clericos illos convenit ecclesie stipendium sustentari, quibus parentum & propinquorum nulla suffragantur bona; qui autem bonis parentum & opibus suis sustentari possunt, si quid pauperum est, accipiunt, sacrilegium profectò committunt, & per abusum talium iudicium sibi manducant & bibunt &c. Et S. Prosperi *l. 2. de vita contempl. c. 9.* & D. August. *epist. 50. ad Augustin.* quibus satisfacere non videtur Glossa dicens, non proponi his SS. PP. verbis præceptum, sed consilium; patet enim ex ipsis eorum verbis contrarium, dum dicunt, sacrilegium esse. Verùm responsio nostræ sententiæ est communis, & D. Thom. quia, qui altari servit, de altari debet vivere, adeoque, etiam si quis ordinatus titulo patrimonii, quo sustentatur, acquirit admodum pingue beneficium etiam Episcopatum, potest sibi reservare fructus patrimonii: Etsi, ut addit Hurt. *l. c. n. 14.* non possit uti compensatione fructuum beneficii, quòd expendit ante acquisitionem beneficii: dictis etiam illis SS. PP. respondet optimè S. Thom. *2. 2. q. 185. a. 7. ad 3.* & Cajet. *ibid. in 3. responsio ad 3.* & ex illis Hurt. *l. c. n. 9. 10. & 15.* quòd sic sint intelligenda, quòd Clericus habens sufficientia patrimonialia, uti non possit fructibus sui beneficii in articulo necessitatis proximi; non quidem intelligendo necessitatem extremam; in

hac enim quilibet tenetur de suis ex præcepto charitatis succurrere proximo, sed magnam & valde urgentem; sive sit publica, ut tempore famis & pestis; sive sit privata, ut dum particularis persona est in valde urgente necessitate propria vel filiarum, ita ut tunc beneficiatus habens sufficientia patrimonialia, teneatur sub mortali omnibus fructibus beneficii sui succurrere; quòd etiam ait S. August. *l. c. in articulo necessitatis fructus beneficii non sunt bona nostra, sed illorum, scilicet pauperum, quorum procuracionem gerimus.* Hurt. *n. 16. & 17.* qui tamen *n. 10.* ait; quòd licet tunc clericus peccet, vivendo de sua præbenda, non teneatur tamen ad restitutionem; quia peccatum consistit in abusu, quo non subvenitur aliis, deobligatio tamen restituendi confurgeret ex eo, quòd præbenda se habet ut proprium clerici.

Questio 73. An, & qualiter, & quibus ex causis iura permittant pluralitatem beneficiorum, vel etiam ex quibus causis in ea dispensari possit?

Respondeo ad primum primò: Negari non posse, quin id iura permittant, adeoque fieri possit citra omnem dispensationem, dum fundator ita voluit. Lott. *l. 1. q. 32. n. 43.* etiam dum hæc aliundè jure positivo solum sunt incompatibilia, de his enim loquitur Lott. v. g. duo vel tria beneficia à se fundata, quorum singula sufficientia conferri uni etiam clerico aliis simpliciter & ignobili, ut is vel hac ratione ex humili statu asurgat, & vivat lautius; cum fundator donare possit bona sua sub quacunque conditione à jure positivo non reprobata.

2. Respondeo secundò: Etsi id iura permittere videantur in circumstantiis, & ob causas, de quibus paulò post; non tamen hoc ita intelligendum, ac si datis istis causis statim absque ulla dispensatione superioris ea conferri possint & haberi, sed opus dispensatione, argumento *c. Sanctorum. D. 70.* Hurt. *de resid. l. 6. resol. 6. §. 1. n. 20.* ubi postquam dixisset ex Soto, sextum casum, in quo liceat habere plura, esse, si Episcopus dispenset juxta *c. Sanctorum;* addit: sed hic & alii præcedentes casus intelliguntur, si adsint debita circumstantia evacuantes turpitudinem; ac si diceret: possunt haberi plura, si Episcopus possit, seu in istis circumstantiis dispenset. Sic expressè tradit Azor *p. 2. l. 6. c. 11. q. 7.* his verbis: dum unum est sufficiens, non potest ei alterum conferri sine auctoritate Superioris, qui jus naturale ex aliqua justa causa relaxet; si autem unum non est sufficiens, potest alterum dari sine ulla juris relaxatione, & solo arbitratu Superioris. Probatur hoc ipsum ex *c. de multa. de præb.* ubi constituitur, quòd si viri sunt sublimes aut literati, possint illis Pontificis indulgentiæ conferri plura. Et certè hoc indubitatum, opus esse hac dispensatione; ubi dubium, num dictæ causæ & circumstantiæ verè adsint; hoc ipsum enim declarare in dubio est Papæ, & sic dispensare.

3. Respondeo ad secundum primò: Causas, cur Pontifex dispensare possit, non esse alias, quàm circumstantias illas evacuantes turpitudinem illam: ac proinde querere, quæ sint causæ sufficientes ad dispensandum in hoc, idem est, ac querere, quæ circumstantiæ evacuent dictam turpitudinem.

4. Respondeo ad secundum secundò: has causas reduci ad duo capita; nimirum justam necessitatem, & piam Ecclesie utilitatem. Azor, p. 2. l. 6. c. 12. q. 1. Et ne præter hæc duo capita assignari videantur & alia, cum iis ipsis SS. Canonibus, v. g. c. de multa. dicitur, ob nobilitatem & literaturam posse à Papa concedi uni plura: & in *extrav. Execrabilis*, Cardinalibus, filiis regum &c. posse concedi plura; dicendum est sic Abb, in *cit. c. de multa. n. 5. & 7.* plura non concedi nobilibus aut literatis principaliter & præcisè ob eorum privatam bonum & commodum, sed ob communem Ecclesiarum salutem & utilitatem; quia nobiliores, potentiores, & magis literati eo ipso solent Ecclesiis, quibus præfunt, aptiores esse: atque ita spectando in hoc, indirectè saltem, vel potius ultimato utilitatem Ecclesie, non sunt nisi dicta capita duo iustarum causarum dispensationis. Azor, *loc. cit. Hurt. loc. cit. §. 7. n. 7. & seq.* citans pro hoc Felin. in *c. si quando. de rescrip. Nav. ibid. except. 16. n. 5.* Barbos. &c. idem est dum in *c. tali. 1. q. 7.* assignatur tertia causa, nimirum prærogativa meritorum (intelligit tam præteritorum, quam futurorum) consistit namque dicta prærogativa in ipsa illa generis nobilitate, potentia, dignitate personæ, egregia literaturâ, industriâ, prudentiâ, virtute, Azor, *ibid. q. 2.* Quòdque hic dictum de beneficiis aliàs non incompatibilibus ratione curæ animarum, residentia, voluntatis testatorum &c. id idem, tamen si forent beneficia exigentia residentiam, de jure vel de voluntate testatoris, aut aliàs jure Canonico vel divino incompatibilia, dicendum; de iis enim etiam loquuntur dicta jura has causas assignantia, & sentiunt AA. uti & alii passim (idque hic meminisse sit satis, ne de hoc iterum §. sequentibus necesse sit instituires questionem) nam hæc sunt justificata & prudentia motiva, quibus motus Papa evacuans omnem turpitudinem à sua distributione (quâ aliàs distributor hæc beneficia requirentia residentiam, veluti stipendia laboris & meritorum, expendere iustè seu illas à justitiâ distributivâ non potest; & conferendo plura uni) potest illa conjungere in uno. Et si ista motiva seu causæ sufficienti ad relaxandum jus divinum, seu potius ad declarandum, illud hic & nunc non obligare, ex quo jure oritur residentia Parochorum, sufficientia quoque erunt ad interpretandam vel immutandam testatorum, residentiam in utroque beneficio requirentium, voluntatem. Hurt. *loc. cit. §. 7. n. 2.* Nihilominus circa quasdam harum causarum in particulari quia majus potest esse dubium, hinc majoris explicationis gratiâ fit

Questio 74. In specie, an, & qualiter sufficiat ad dispensandum nobilitas & claritas generis, ac præcipuè sola, ubi est absque literaturâ?

Respondeo primò: saltem, si sermo est de beneficiis simplicibus, puta Canonicatibus, dignitatibus servitoriis vel non servitoriis, motivum sufficiens videtur nobilitas, quia in his non requiritur literaturâ, sed ut Papa dispenset in residentia, præscriptâ à jure Canonico, & ob hoc motivum nobilitatis duntaxat ratio postulat, ut in pluralitate relaxetur jus naturale ad distributionem prudentem faciendam, Quin & in beneficiis curatis, ad hoc movet nobilitas, ut si inter nobilem & plebeum sit ferè æqualis literaturâ, beneficiû da-

ri debeat nobili, ita ferè verbò tenus Hurt. *de rescrip. l. 6. resol. 6. §. 7. n. 12. & 13.* citans Abb. in *caudam. 2. de elect. nu. 26.* Felin. in *c. adeo. de rescrip. contra Barbof. in collectan. ad c. de multa. nu. 18.* qui id simpliciter negat. Negat tamen etiam id ipsum, nimirum nobilitatem sine literaturâ ad hæc sufficere, dum sermo est de curatis, Hurt. *loc. cit. n. 10. & 11.* eò quòd in his potissimum attendatur literaturâ, & collatio illorum facta illiterato sit nulla, ut dicitur notare Canonistas *ad c. grave nimis. de præb. & hodie id certum sit, cum ex decreto Trid. & constitut. Pii V. hæc beneficia non dentur sine concursu dignioribus, sed de hoc aliàs.*

2. Respondeo secundò: videri quoque claritatem illam generis non sufficere, ut dispensative conferantur uni plurima, seu ut fiat in uno coarctatio illa beneficiorum, quorum singula sufficerent ad alios, etsi inferioris nobilitatis, satis laudæ alendos. Azor, p. 2. l. 6. c. 12. q. 8. cujus verba subjicio: *sed quid de eo dicendum, cui conferuntur tot beneficia eo solùm nomine, quia filius est vel nepos regis, vel alius cuius alterius principis? Respondeo Paulum II. teste Majore, cum rogaretur, ut cuidam duos Episcopatus simul concederet, quia filius cuiusdam regis esset, ita respondisse, non darem, etiamsi filius Dei fuisset; rem sane pontifex exaggeravit, sed mens tamen ejus plurimum cum rectâ ratione congruebat: quid enim cogit, ut tot in uno beneficia colligantur & coarctentur; cum multa alia remedia non desint, ex quibus etiam filius regis honestè & commodè sustentari possit, ne tot Clerici, imò Episcopi & alii his superiores, atque etiam de Ecclesia bene meriti, esuriant, & quodammodo mendicare cogantur etiam patrimonii exhaustis planè non potest non esse periculum, cum nimia in uno beneficiorum multitudo cumuletur, inde enim ambitio & avaricia occasio arripitur, & crescente beneficiorum multitudine augetur famulus, fastus, pompa &c. Subjungo denique verba S. Bernardi, Ep. 271. ad Theobaldum Comitem: honores & dignitates Ecclesiasticas non ignoro debere iis, qui eas dignè, & secundùm Deum administrare & volunt, & possunt: porro eas acquiri parvulo filio vestro precibus meis vel vestris, nec vobis iustum, nec mihi tutum esse noveritis; nam nec cuiquam vel adulto plures in pluribus Ecclesiis habere licet, nisi dispensative ob magnam Ecclesie necessitatem, vel personarum utilitatem &c. Præcindendo tamen ab ista nimia coarctatione, & respectu curatorum à carentia literaturæ, saltem omnis, vel hoc ipso, quòd quis regis filius sit, posse ei conferre plura etiam curata, satis indicat Joannes 22. in *sua extravag. Execrabilis*; ubi postquam sanxisset, ne quis acciperet vel retineret plures dignitates, personatus, officia, & beneficia, quibus inest animarum cura, excipit regis filios, utpote ob sublimitatem eorum, & generis claritatem, ut inquit Papa, potioris prærogativæ gratiâ attollendos. Azor, *loc. cit. l. 2. q. 2. in fine.* Idem de nepotibus Papa tradit Hurt. *loc. cit. l. 6. resol. 6. subres. 4. n. 2. & 3.* eò quòd per hoc, quòd quis evehatur ad papatum, ejus quoque domus hoc ipso ad magnum splendorem evehatur, à quo ne decidat, nepotes tales meritò exigunt splendidius & opulentius sustentari. quod ipsum quoque confirmari potest exemplo Pii secundi pontificis aliàs piissimi & doctissimi, qui, ut testatur idem Hurt. *subresol. 2. nu. 3.* moriturus nepotes suos juxta qualitatem suam pauperes commendavit collegio Cardinalium, ut qui eligeretur Papa, eos juvaret beneficiis Ecclesiasticis; quamvis vel hoc ipso potius pro causa hic pontifex prætenderet sua merita; adducit enim hoc exemplum*

Hurt.